

Historieglimt 105

Lade som skolesenter

Ladehalvøya beholdt lenge sitt preg av landsbygd. Derfor kan det virke overraskende at Lade har en plass i skolehistorien. Her skal vi særlig omtale Norges Lærerhøgskole, skolesenteret på Ladehammeren, Lade skole og Ringve gymnas. Opplæring på Lade startet likevel langt tidligere. Lade som jarlesete og maktsenter hadde behov for kunnskapsrike folk. Derfor måtte det skaffes utdanning av ulikt slag. Kongen og jarlen fikk utdannede folk fra utlandet og sørget også for å utdanne sine egne sønner og tjenere. Det var en flytende overgang mellom det vil kaller teoretisk og praktisk utdanning. Det var behov for folk som kunne lese, skrive og regne. Like viktig var det å ha fremragende skipsbyggere, smeder og skredere. Tenker vi på det sagaen forteller om byggingen av Ormen Lange i Korsvika, forstår vi hvor viktig det i tillegg var å ha de beste repslagere, våpensmeder og seilmakere. De som har utformet sagaene, var lærde menn med historiske og språklige kunnskaper på høyt nivå. I dag er det lett å undervurdere slike folks kunnskaper og ferdigheter. Lade har sett mange dyktige og lærde bruke sine kvalifikasjoner. I eldre litteratur så som i Odysseen kan vi se mye om lærde mennesker og fremragende utøvere. Det er fristende å sitere fra 16. sang: *«en statelig kvinne, fager og stor og øvet i alt som av herligt kan virkes.»*

Norges lærerhøgskole (NLHL) ble åpnet på Lade gård i 1922 som landets første institusjon for videre utdanning av lærere. I generasjoner hadde norske lærere fått sin utdanning ved seminarer og lærerskoler. Ved Asker seminarium ble det planlagt kurs for å gi videre utdanning. Det ble realisert på Lade. Der forble Norges lærerhøgskole til 1960 da den fikk sitt eget bygg på Rosenborg og Sosialskolen overtok lokalene på Lade gård. I 1966 ble Lærerhøgskolen en del av det nye Universitetet i Trondheim (UNIT). I 1974 ble navnet endret til Den allmennvitenskapelige høgskolen (AVH). AVH hadde i noen år flere avdelinger på Lade ved Ladebekken. Undervisningen på Lade begynte med årskurs i de viktigste skolefagene. Norges lærerhøgskole og AVH utviklet fullstendig universitetsutdanning med grunnfag, mellomfag og hovedfag i en rekke fag. AVH gikk opp i Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) i 1997.

Lade skoles saga kan lignedes med de gamle sagaene med både seire og nederlag, om herlige tider og bedrøvelige peioder. Det fine er særlig knyttet til god undervisning og bra samarbeidsklima. Det bedrøvelige er særlig forbundet med det bygningsmessige. Lade skolekrets ble dannet i 1954. Skolen startet samme år i tre pavlions i Ladehammerveien 45 der tyske brakker lå under krigen. Arkitekt var Knut Bergersen. Senere kom flere bygg. Skolen har en svømmehall på 12,5 x 10 meter. Skolen ble oppusset i 1980-årene. Den er barne- og ungdomsskole i 10 trinn og hadde i 2007 omtrent 350 elever. Generasjoner har fulgt hverandre som elever ved skolen. Barn og foreldre har vært glad i skolen sin. Lokalpatriotismen har gjort seg gjeldende. Skolen fikk allerede i

1954 sitt musikkorps som stadig er i full sving. Fra skolens hjemmeside klipper vi: «Lade skoles elever er flinke og jobber godt. De skårer høyt på nasjonale prøver i lesing, regning og engelsk og ligger på topp når det gjelder eksamensresultater. Læreplanen Kunnskapsløftet har klart fokus på basisfagene, blant annet med styrking av timetallet på de fire første trinnene. Hensikten er å kunne yte tidlig innsats og gi elevene gode grunnleggende ferdigheter i lesing, skriving og regning.» I 2014 finner vi en merkelig blanding av ulike bygg. At mugg er blitt et problem undrer vel ingen. Bystyret vedtok i 2013 bygging av ny skole.

Ringve gymnas startet i 1957 som interkommunale klasser på Gerhard Schønings skole. Elevtallet vokste raskt. Bygningen på Lade ble reist i årene 1958 til 1960. Arkitekt var Axel Guldaahl junior. For sin tid var det en moderne bygning med særpreg. Adressen er Sjømannsveiein 19. Tomten var den tidligere Moen gård. I 1960 startet undervisningen. Vi som underviste der kan fortelle at det var en god skole. Tonen både mellom elever og lærere var fin. Skolen hadde et sammensveiset lærerkollegium. Ringve fikk en flott fane med tekst «*Kunnskap gir lys, samhold gir grobunn*». Den var tegnet av skolens tegnelærer, den kjente kunstneren Roar Wold. I 2009 ble skolen slått sammen med Brundalen videregående skole. Begge ble omformet til den nye Charlottenlund videregående skole, som er Trøndelags største med 1200 elever.

Ladehammeren fikk sitt maritime skolesenter i 1964 da det ble åpnet av kong Olav. Det kan konkurrere med hvilket som helst liknende senter i hele verden med hensynt til praktfull beliggenhet. Det er ikke lett å få oversikt over de mange fag som er undervist gjennom årene, men til en begynnelse kom en rekke statlige og kommunale skoler dit. Tomten var innkjøpt allerede i 1918. Først fra 1957 til 1964 ble bygningene oppført, tegnet av arkitekt Asbjørn Stein. Staten bar 60 % av kostnadene og kommunen resten. Ettersom byggene ble ferdige, flyttet to statlige og tre kommunale skoler inn. Statens fiskarfagskule og kjølemaskinistskole og de kommunale Trondheim maskinistskole, tekniske fagskole og navigasjonsskole. Hver av disse skolene hadde sin interessante historie. Statens fiskarfagskule var grunnlagt i 1963 og ble etter en tid på Ladehammeren flyttet til Frøya. Statens kjølemaskinistskole ble grunnlagt i 1959. Trondheim maskinistskole var opprinnelig sjømannsskole fra 1852 til 1886 og gjenopprettet 1905 til 1960. I 1989 ble det maritime senter omdannet til Ladehammeren videregående skole. Trondheim kokk- og stuertskole ble samlokalisert med den videregående skolen. I 2001 ble de slått sammen til Ladejarlen videregående skole. Senere er den slått sammen med Strinda videregående skole og flyttet til det nye skolesenteret på Blussuvold.

Dagens opplæring er ikke fullstendig ulik opplæringen ved Lade jarlesenter. Det som teller er ikke skolens form eller antall år med undervisning, men om en lærer noe til glede for seg selv og til nytte i yrkeslivet.